

Ord og begreper som går igjen i spillet

Administrative Detention Center

Administrativ forvaring av personer som er mistenkt for ting som ulovlig innreise eller visumbrudd.

Det er Politiets utlendingsenhet (PU) som har denne oppgaven i Norge. De registrerer asylsøkere som kommer til Norge og kontrollerer identiteten til personene. Det er også Politiet som uttransporterer personer som ikke har lovlig opphold. Personer som ikke har fått innvilget lovlig opphold i Norge eller som mangler avklaring av identitet blir holdt i *administrativ forvaring* på Politiets utlendingsinternat på Trandum.

Corruption

Korrupsjon er det å bestikke eller ta imot bestikkelser, i form av penger, gaver eller tjenester, for at en person i en maktrolle skal gi en annen person fordeler utenom reglene.

Dublin-avtalen

Dublin III-forordningen av 26. juni 2013 er en avtale mellom EU-landene, Island, Sveits, Liechtenstein og Norge som bestemmer hvilket av disse landene som har ansvaret for å behandle søknaden om beskyttelse.

Hvis en flyktning kommer til et av disse landene, har det første landet flyktningen ankom til ansvar for å behandle søknaden om beskyttelse.

EU Entry Country

Dette er det første landet som flyktningen ankommer til, og med henvisning til Dublin-avtalen det landet som skal behandle søknaden om beskyttelse. Når spillet bruker begrepet "EU-land", inkluderer også dette landene Island, Norge, Liechtenstein og Sveits.

Andre begreper som brukes i forbindelse med flyktninger

(Kilde: Flyktninghjelpen)

48-TIMERSPROSEDYREN

48-timersprosedyre for asylsøkere med antatt grunnløse asylsøknader. Asylsøkere fra land som utlendingsmyndighetene anser for trygge, får en raskere saksbehandling, besluttet i oktober 2003 og trådte i kraft fra 2004. Ordningen inneholder alle elementene i en ordinær asylsak.

ASSIMILERING

Assimilering brukt innen minoritetspolitikk innebærer en politikk som en stat eller regjering fører overfor en språklig eller kulturell minoritet eller innvandret gruppe for å gjøre den mest

mulig lik majoritetsbefolkningen. Dette innebærer at individer eller grupper blir tatt opp i storsamfunnet på storsamfunnets premisser.

ASYL

Asyl er et ukrenkelig fristed. I Norge gis asyl til personer som defineres som flyktninger ifølge Flyktningkonvensjonen av 1951 og de som står i fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved tilbakevending. Å få asyl er det samme som å få innvilget status som flyktning.

ASYLFORLIKET

Asylforliket på Stortinget ble vedtatt i november 2015 mellom Frp, Høyre, Venstre, Krf, Senterpartiet og Arbeiderpartiet, og innebar en rekke innstramminger i asyl- og flyktningpolitikken.

ASYLINTERVJU

Asylsøkeren skal intervjues så raskt som mulig etter ankomst til landet. Under intervjuet må søkeren gjøre rede for grunnen til at hun/han søker asyl. Opplysningene som blir gitt i intervjuet, danner grunnlag for asylsøknaden. Asylintervjuet utføres av en saksbehandler fra Utlendingsdirektoratet. Asylintervjuets gjennomsnittlige varighet er fire timer. Intervjuer med en varighet på seks – åtte timer er ikke uvanlig. Asylintervjuet fokuserer på spørsmål om

- asylsøkerens identitet
- hvem hun/han er asylsøkerens familiemedlemmer
- hvorfor asylsøkeren forlot hjemlandet sitt
- hvorfor asylsøkeren er redd for å reise tilbake til hjemlandet
- reiserute, hvordan asylsøkeren kom til Norge

Asylsøkere som er omfattet av prosedyrer for «åpenbart grunnløse» saker, gjennomgår et kortere og forenklet intervju. Det legges i Norge opp til at søkeren skal ha mulighet til å bli intervjuet av en av samme kjønn.

ASYLMOTTAK

Tilbud fra staten om bosted for asylsøkere mens de venter på behandling av asylsøknaden. Etter vedtak er det vanlig at søkeren blir boende enda en periode i statlige mottak før bosetting i en kommune eller utreise. Beboere i statlige mottak får hjelp til det mest nødvendige av mat og klær, og de har ulike plikter og tilbud. Mottakene holder nøktern standard og er fortrinnsvis basert på selvhushold. I de siste årene har man også opprettet såkalte «ventemottak», som er et tilbud til de som har fått endelig avslag på søknad om asyl, men som av ulike grunner ikke kan reise tilbake til sine hjemland.

ASYLSØKER

Person som på egen hånd ankommer et annet land og som normalt søker om asyl ved ankomst eller kort tid etter ankomst. Retten til å søke asyl er nedfelt i artikkel 14 av Verdenserklæringen om menneskerettighetene, som sier at «Enhver har rett til i andre land

å søke og ta imot beskyttelse mot forfølgelse». Personen omtales som «asylsøker» fram til søknad om asyl er avgjort.

BESKYTTELSE

Begrep som i flyktningssammenheng henspiller på det behov og krav til så vel juridisk som fysisk beskyttelse enhver flyktning har i henhold til internasjonale konvensjoner.

BORTVISNING

Begrep som i Norge brukes når en utlending i henhold til utlendingsloven nektes adgang til landet på grensen, eller må reise ut av landet etter et kortere eller lengre opphold. Vedtak om bortvisning er ikke til hinder for senere innreise. Bortvisning i henhold til utlendingsloven foretas blant annet når en utlending kommer til landet uten gyldig pass eller visum, eller når vedkommende «ikke kan sannsynliggjøre å ha eller være sikret tilstrekkelige midler til opphold i riket og til hjemreise». Bortvisning må ikke forveksles med utvisning eller uttransportering fra landet.

BOSETTING I KOMMUNE

Personer med flyktningstatus, opphold på humanitært grunnlag eller kollektiv beskyttelse, som flytter ut av statlig mottak og bosetter seg som ordinær innbygger i en kommune. Dersom søkeren er i stand til å forsørge seg selv og eventuelle familiemedlemmer, kan hun/han fritt bosette seg i en ønsket kommune, også før hun/han har fått oppholdstillatelse. Begrepet omfatter også overføringsflyktninger og andre som ikke er innom statlige mottak.

ENSLIG MINDREÅRIG ASYLSØKER (EMA)

En asylsøker under 18 år som kommer uten foreldre eller andre omsorgspersoner. EMA har spesielle rettigheter i henhold til barnekonvensjonen og kan ikke sendes tilbake til hjemlandet dersom de ikke har foreldre eller andre omsorgspersoner der. EMA mellom 16 og 18 år kan få midlertidig opphold og returneres til hjemlandet ved fylte 18 år dersom de ikke har et beskyttelsesbehov når de vurderes som voksne.

FLYKTNING

En flyktning er i henhold til FNs flyktningkonvensjon av 1951 en person som «har flyktet fra sitt land og har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk overbevisning eller medlemskap i en bestemt sosial gruppe, og som ikke er i stand til eller på grunn av slik frykt ikke villig til å påberope seg sitt lands beskyttelse». Brukes også ofte om personer som har fått beskyttelse av andre grunner enn det som er nevnt i Flyktningkonvensjonen. I den nye utlendingsloven som trådte i kraft 1. januar 2010 gis det flyktningstatus til de som defineres som flyktninger etter Flyktningkonvensjonen og de som står i fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved tilbakevending.

FLYKTNINGKONVENSJONEN

FNs Konvensjon om flyktningers rettsstilling av 28. juli 1951.

FLYKTNINGSTATUS

I henhold til Flyktningkonvensjonen av 1951 artikkel 1A er en flyktning en person som har «velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk overbevisning eller medlemskap i en bestemt sosial gruppe, og som ikke er i stand til eller på grunn av slik frykt ikke villig til å påberope seg sitt lands beskyttelse». Denne definisjonen blir stort sett brukt eller referert til ordrett i de forskjellige lands regelverk for flyktninger og asylsøkere, men siden det i praksis ikke finnes noen internasjonal myndighet som kan avgjøre tolkningsspørsmål, blir artikkelens innhold tolket og praktisert ulikt fra land til land. FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) har imidlertid laget en håndbok, med diverse vedlegg, som blant annet inneholder retningslinjer for fortolkning.

FLYKTNINGPOLITIKK

Flyktningpolitikk omfatter mål, regelverk og tiltak i arbeidet for å forebygge og løse flyktningproblemer og hjelpe flyktninger, både internasjonalt og nasjonalt. Flyktningpolitiske virkemidler er blant annet forebyggende virksomhet, nødhjelp, asyl/vern, gjenbosetting og tilbakevendings tiltak.

FNS RETNINGSLINJER FOR INTERNT FORDREVNE

Guiding Principles on Internal Displacement. Vedtatt av FNs generalforsamling i 1998. En samling og sammenstilling av prinsipper fra internasjonal rett som er relevant for internt fordrevne.

GJENBOSETTING

Overføring av flyktninger for bosetting i et annet land. Brukes som regel i forbindelse med mottak av overføringsflyktninger. Man bruker også betegnelsen «kvoteflyktning».

INNVANDRER

En innvandrere er en person som er født i utlandet og bosatt i Norge. Noen ganger brukes begrepet også om norskfødte personers om har innvandrerforeldre, dvs. foreldre født i utlandet.

INNVANDRINGSPOLITIKK

Innvandringspolitikk i vid forstand omfatter målsettinger, regelverk og tiltak som gjelder for innvandring og innvandrere, det være seg flyktningeinnvandring, familieinnvandring eller arbeidsinnvandring. Politikken består av følgende hoveddeler: regulering og kontroll av innvandring og oppholdet til utlendingene i riket, tiltak rettet mot ulike grupper av innvandrere og utlendinger som oppholder seg i Norge, og tiltak for å skape gode forhold mellom innvandrere og befolkningen ellers. Den innenlandske flyktningpolitikken er en del av innvandringspolitikken.

INTEGRERING

Inkludering av individ eller av grupper (som minoriteter) på like vilkår i samfunnet, i en organisasjon eller ulike samfunnsområder som for eksempel utdanningssystem, arbeidsliv

eller boligmarked. I begrepet ligger det at det må være gjensidig tilpasning mellom gruppene i samfunnet.

INTERNT FORDREVEN PERSON (IDP, INTERNALLY DISPLACED PERSON)

Internt fordrevne er personer som har blitt tvunget til å flykte fra sine hjem på grunn av blant annet væpnede konflikter, menneskerettighetsbrudd eller naturkatastrofer, og som ikke har krysset en internasjonalt anerkjent statsgrense. Blir også kalt internflyktninger, men internt fordrevne er den korrekte betegnelsen.

IRREGULÆR INNVANDRING

Begrep som viser til innvandrere uten gyldige innreisepapirer, og som ikke må forveksles med ulovlig innvandring. Det er ikke ulovlig for mennesker på flukt å ta seg over en grense uten gyldige papirer for å søke beskyttelse.

KLIMAKONVENSJONEN/UNFCC (UNITED NATIONS FRAMEWORK CONVENTION ON CLIMATE CHANGE)

Klimakonvensjonen ble vedtatt i 1992 er FNs rammeavtale for internasjonalt samarbeid mot menneskeskapte klimaendringer. Konvensjonen la grunnlaget for fremforhandling av Kyotoprotokollen fra 1997 og Parisavtalen fra 2015. Kyotoprotokollen er en avtale som blant annet innebærer forpliktelser om utslippskutt for en rekke industriland, og som skulle vært gjennomført innen 2012. Parisavtalen er en rettslig bindende avtale som trådte i kraft i 2016, og der formålet er å begrense den globale oppvarmingen til under to grader sammenlignet med 1990-nivået.

KLIMATILPASNING / ADAPTATION

Klimatilpasning handler om å tilpasse seg de uunngåelige klimaendringene. FNs klimapanel definerer klimatilpasning som tilpasninger eller justeringer i naturlige eller menneskelige systemer som respons på eksisterende eller forventede klimatiske stimuli eller deres effekter, som modererer skade eller utnytter muligheter. Man kan snakke om proaktiv eller responsiv tilpasning. Et eksempel på proaktiv tilpasning er treplanting for å unngå skred og flom. Et eksempel på responsiv tilpasning er humanitær assistanse.

KOLLEKTIV BESKYTTELSE ELLER MIDLERTIDIG BESKYTTELSE

Personer i en massefluktsituasjon kan få innvilget midlertidig oppholdstillatelse på kollektivt grunnlag. Normalt skal alle asylsøkere få en individuell behandling av sine søknader, men midlertidig beskyttelse er en kollektiv beskyttelse som innebærer at asylsøkeren får beskyttelse på grunnlag av vedkommendes tilhørighet til en spesiell gruppe som anses som utsatt for forfølgelse. Det kan innebære at flere får beskyttelse, men midlertidig og på dårligere vilkår. Ble innført i tilknytning til krigen i Bosnia-Hercegovina, og har senere bare blitt brukt overfor flyktningene fra Kosovo.

KVOTEFLYKTNING

Se overføringsflyktning.

MENNESKEHANDEL

Det samme som menneskesmugling, men de som er utsatt for menneskehandel fortsetter å være under bakmennenes kontroll etter ankomst. Formålet er utnyttelse gjennom tvangsarbeid, seksuell utnyttelse, fjerning av organer for salg og andre former for utnyttelse.

MENNESKESMUGLING

Å assistere en person som ikke er statsborger eller har lovlig opphold til å komme inn i eller forbli i en stat uten å forholde seg til eksisterende lover. De som smugles overlates til seg selv etter å ha blitt fraktet fra A til B.

MIGRANT

Individ som deltar i migrasjon – se migrasjon.

MIGRASJON

Betegner forflytningen av enkeltmennesker eller grupper. Brukes for forflytninger både over landegrensene og innenfor et land. For å skille de to gruppene brukes gjerne «internasjonal migrasjon» om forflytting over landegrenser. Innen jussen skilles det ofte mellom (frivillig) migrasjon og migranter på den ene siden og (tvungen) fordrivelse og fordrevne på den andre.

NGO

Non-governmental organisation – ikke-statlig organisasjon. Brukes blant annet om ideelle, frivillige organisasjoner som driver med nødhjelp, bistand, menneskerettigheter, miljøspørsmål og annet.

NON-REFOULEMENT

Non-refoulement er et viktig begrep i folkeretten som betyr vern mot utsendelse, det vil si at et person ikke kan sendes tilbake til et område der han eller hun står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff – eller bli sendt videre til et slikt område.

OPPHOLD PÅ HUMANITÆRT GRUNNLAG

Tillatelse som gis asylsøker som ikke anses som flyktning, men likevel anses å ha behov for beskyttelse for eksempel på grunn av humanitære forhold ved retur. Regelendringene i den nye utlendingsloven innebærer at de som risikerer visse alvorlige menneskerettsbrudd som tortur, umenneskelig og nedverdiggende behandling, også regnes som flyktinger. En oppholdstillatelse på humanitært grunnlag er normalt gyldig for ett år av gangen og fornyes årlig. Etter tre år innvilges normalt en permanent oppholdstillatelse. Myndighetene vil automatisk vurdere en person opp mot denne bestemmelsen der en person får avslag på søknad om asyl.

OVERFØRINGSFLYKTNING

En person som kommer til Norge etter avtale med FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Stortinget fastsetter en kvote for hvor mange overføringsflyktninger Norge skal ta imot, og dette bestemmes for perioder på tre år av gangen. Ved vurderingen av hvem som bør utvelges, legges det vekt på flyktingens bakgrunn, forutsetninger for integrering og om hun/han har nære slektninger i Norge. Se også «Gjenbosetting».

PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE

Gir rett til varig opphold og arbeid i Norge. Man må ha oppholdt seg sammenhengende i Norge i et bestemt antall år, med tillatelser som danner basis for permanent oppholdstillatelse først.

RELOKALISERING

Relokalisering er et begrep som først og fremst viser til EU-landenes beslutning om å avlaste Hellas og Italia ved å ta imot asylsøkere som får asylsøknaden behandlet i andre europeiske land enn der de først ankom. Den opprinnelige avtalen var at 160.000 asylsøkere skulle relokaliseres, men tallet er senere redusert flere ganger. Norge har fulgt opp sitt løfte om å ta imot 1500 asylsøkere.

REPATRIERING

Innebærer at en person reiser tilbake til sitt hjemland etter å ha hatt en form for tillatelse (beskyttelse). Må ikke forveksles med retur.

RETUR

Begrepet retur benyttes for eksempel når en asylsøker har fått avslag på asylsøknaden og må returnere til et transittland eller til hjemlandet. En person med avslag plikter å organisere sin egen retur til transittland eller hjemland. Norge tilbyr de som har fått avslag på søknad, å kontakte Den internasjonale organisasjonen for migrasjon (IOM), som kan bistå returen. I noen tilfeller tilbyr IOM økonomisk støtte/reintegreringsstøtte. De som velger å ikke organisere sin egen reise eller å kontakte IOM, blir uttransportert av politiet. Må ikke forveksles med repatriering.

RETURSAMTALE

I henhold til Utlendingsdirektoratets retningslinjer til ansatte i mottak, skal det gjennomføres en individuell retursamtale med asylsøker etter at første gangs negative vedtak er fattet. Retursamtalen har som formål at søkeren er forberedt (han/hun er fremdeles i asylsøkerprosessen) på at søknaden kan bli avslått, og at dette medfører at han/hun plikter å forlate landet. Samtalen gir også informasjon om muligheten til å ta kontakt med IOM, som kan støtte/organisere returen til hjemlandet.

STATSLØSE

Personer som av ulike grunner ikke har, eller har blitt fratatt sitt statsborgerskap. Egen juridisk definisjon av statsløse i konvensjonene om reduksjon av statsløshet og beskyttelse av statsløse.

TILBAKEVENDING

Innebærer at en flyktning eller en internt fordrevet person reiser tilbake til sitt hjemland eller hjemsted. Se «Repatriering».

TILBAKEVENDINGSSTØTTE

Alle personer som har blitt innvilget oppholdstillatelse i Norge, men som likevel ønsker å vende tilbake til hjemlandet på permanent basis, har rett til en tilbakevendingsstøtte på 15 000 kroner. Man har ikke krav på støtten under behandlingen av søknaden eller dersom man har fått avslag på den. I tillegg til tilbakevendingsstøtten dekker norske myndigheter også flyutgiftene til hjemreisen. Disse utgiftene dekkes også dersom man har fått avslag på søknaden og selv ikke har penger til reisen. Hvis asylsøkeren er tvunget til å komme tilbake til Norge på grunn av fare for overgrep i hjemlandet, må vedkommende ikke betale tilbake tilbakevendingsstøtten. Tilbakevendingsstøtten gjelder kun dersom man kommer til Norge som flyktning med et reelt beskyttelsesbehov.

TRANSITTMOTTAK

Midlertidig bosted for asylsøkere inntil de er intervjuet av myndighetene og har gjennomgått helsesjekk.

UDI

Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for behandling av søknader fra utlendinger som vil besøke eller bo i Norge, drift av asylmottak og utvisningssaker.

UNE

Utlendingsnemnda (UNE) er klageinstansen for utlendingssaker og statsborgersaker. Alle saker som behandles i UNE, har først blitt behandlet av Utlendingsdirektoratet (UDI).

UTTRANSPORTERING

Utlendinger som ikke har lovlig opphold i Norge, plikter å forlate landet frivillig. Dersom utlendingen nekter å forlate Norge frivillig, kan politiet føre vedkommende ut av landet. Utlendingen har plikt til å dekke utgiftene til sin egen uttransportering. I praksis er det likevel slik at staten dekker de aller fleste utgiftene ved uttransportering fra Norge. Dersom utlendingen kommer tilbake til Norge igjen, vil vedkommende ha gjeld til staten.

UTVISNING

Vedtak som innebærer at en utlending må reise ut av landet og bare unntaksvis kan komme tilbake, eller bare kan komme tilbake etter et visst tidsrom.